

Vraag nr. 189
van 7 juli 1997
van de heer GEORGES CARDOEN

*Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen –
Publicatiepeil*

Het eerste nummer van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen (OKV) in 1997 is gewijd aan "Surrealisme in Belgische collecties". Opzet van de publicatie is "een aantal aandachtspunten binnen het surrealisme als beweging en als levenshouding kritisch te benaderen aan de hand van kunstwerken uit Belgische musea".

Als modelkunstwerk wordt hiervoor "Le bordel imaginaire" genomen van Marcel Mariën. Bij twintig meesterwerken uit de schilderkunst heeft Mariën vulgaire, shockerende en godslasterlijke teksten aangebracht. Het werk wordt tweemaal in kleur afgedrukt : eenmaal op bladzijde 10 en eenmaal, speciaal aandacht vragend, op de achterkaft.

Ik stel mij grote vragen bij de waarden die Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen op deze manier meent te moeten uitdragen.

1. Ontvangt Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen Vlaamse overheidssteun ? Hoeveel ?
2. Hoort volgens de minister dergelijk werk thuis in een kwaliteitspublicatie als Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen ? Er zijn voldoende surrealistische kunstwerken in Belgische collecties te vinden die niet pornografisch of godslasterlijk van aard zijn.
3. Heeft de minster maatregelen genomen om herhaling van dergelijke publicaties te voorkomen?

N.B. : Deze vraag werd eveneens gesteld aan de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie.

**Gecoördineerd antwoord van minister Luc
martens**

1. Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen

ontvangt momenteel geen financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap. Het tijdschrift wordt ondersteund door de vijf Vlaamse provincies : 4 x 500.000 frank en 1 x 300.000 frank (Limburg).

2. Het tijdschrift Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen geeft volgende motivatie om het kunstwerk af te beelden.

Het werk an sich.

De gekozen afbeelding is typerend voor het oeuvre van Marcel Mariën : naar inhoud gaat het om een "beeld"-speling als een cartoon ; technisch gaat het om een collage, in een procédé ontleend aan het stripverhaal.

Het werk binnen de context van het surrealisme.

In vele kunsthistorische geschriften wordt gesteld dat surrealisme door erotiek wordt gefascineerd. Erotiek is voor het surrealisme een poëtisch mechanisme dat gebruikmaakt van stijlmiddelen zoals contrast, overdrijving en ellips.

Surrealisme wil in zijn essentie provoceren, al was het maar als uiting van een permanente reflex ten opzichte van het "weldenkende". Surrealisme streeft niet naar zekerheden, maar naar een toestand van permanente instabiliteit die wordt gevoeld door sarcasme en provocatie. Dit was niet alleen zo bij Mariën, maar evenzeer bij Magritte in bijvoorbeeld "Le balcon de Manet" of in verschillende versies van "L'empire des lumières."

Waarom "le bordel imaginaire" afbeelden op cover 4.

Met de editie 97/1 heeft OKV een document samengesteld dat tot doel heeft te informeren over het Belgisch surrealisme als levenshouding en over het surrealistisch openbaar kunstpatrimonium in België. De voorcover draagt "L'empire des lumières" van Magritte, een werk dat thans in de eerste plaats als mooi overkomt, hoewel het in zijn tijd als provocerend werd ervaren. Daarom werd bewust gekozen om als tegengewicht de brutale collage van Marcel Mariën op de achtercover te plaatsen ; zo dekken voor- en achtercover de hele waaier van de surrealistische beweging.

Is de achtercover van OKV 97/1 informatie

of provocatie ?

Men zou kunnen stellen dat de wil tot informeren de provocatie neutraliseert. De afbeelding is in elk geval niet provocerend gebracht : ze past compleet in de context van de uitgave en wordt aldus perfect verantwoord. Bovendien zijn de teksten met het blote oog moeilijk te lezen, door de rastering wordt dit met een loep nog problematischer. Dat deze neutralisatie hier niet heeft plaatsgevonden, bewijst de vraag, waarbij evenzeer kan worden gesteld dat het behoud van het provocerend karakter van "Le bordel imaginaire" de informatiewaarde van de uitgave vergroot.

Door OKV werd nog één bezwarend (particulier) schrijven ontvangen.

Aan OKV werd gevraagd deze publicatie te motiveren. Ik onderschrijf de verantwoording zoals ik ze meedeel als antwoord op de parlementaire vraag. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt bij de hoofdredacteur van het tijdschrift.